

2725

פרוטוקול מס' 483
מישיבת ועדת הכספים
מיום ד' א' אייר תשי"ח - 21.5.58
בשעה 08.45

חברי הועדה:

השתתפו:

- י. גורי - היו"ר
- א. בהיר
- י. בדר
- י. אפרתי
- ש. דיין
- מ. חזני
- א. כהן
- נ. לוין
- י. ספיר
- י. קרגמן
- מ. קלמר
- ח. רובין

מוזמנים:

ש. סורוקר - הממונה על אגף התקציבים.
ד"ר גוטליב - מטעם האוצר

תקציב מטבע חוץ לשנת 1958/59.

סדר-היום:

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה, ומקדם בברכה את מר סורוקר שנתמנה כמנהל אגף התקציבים בממשלה. אנו מאחלים לו הצלחה בעבודתו. אנ מקווים שנקיים אתו עבודה משותפת טובה.

אנו פותחים בדיון על תקציב מטבע חוץ. ותחילה נשמע דברי הסבר מפי מר סורוקר.

ש. סורוקר: אני מודה ליושב-ראש על ברכתו. בעמ' 3 של חוברת התקציב נרשמו המקורות שמהם מקווה המדינה לקבל בשנה הקרובה את התקבולים שלה במטבע חוץ. כידוע, התקציב שלנו במטבע חוץ אינו כולל רק את העיסקות במטבע חוץ שעושה הממשלה, אלא כל העסקות שמבצעת המדינה במטבע חוץ. כל התקבולים שהמשק מקבל, בין שהם של הממשלה ובין שהם של הפרדסן המייצא פרי הדר, עוברים דרך תקציב מטבע החוץ.

בעמ' 9 של התקציב מופיע הסיכום של ההוצאה לסוגיה השונים, שמחולק לקבוצות שונות. התקבולים שהמדינה מקבלת במטבע חוץ באים ממספר מקורות עיקריים: התקבולים שמקבלת המדינה בכוחות עצמה על ידי ייצוא סחורות ושירותים. בדברי ההסבר תמצאו את מחיר הסחורה והערך המוקף במטבע חוץ; יצוא של שירותים שהמדינה מספקת לחו"ל, כגון שירות תיירים, שירותי הובלה וכו'; העברת הון שהמדינה מקבלת בעיקר מ-3 מקורות ראשיים: העברת אישיות מגרמניה של פצויים והעברות אישיות אחרות, והעברות הון ומתנות שהמדינה מקבלת בדולרים.

מיהדות התפוצות מקווה המדינה לקבל בשנה הקרובה כ-120 מליון דולר, שמהם במסגרת מלווה העצמאות כ-50 מליון דולר ובמסגרת המוסדות והקרנות הלאומיים כ-65 מליון ובצורה של סחורות - 5 מליון דולר.

י. ספיר: לאילו סחורות הכוונה?

ש. סורוקר: סחורות הבאות למוסדות ויצ"ו, עליית הנער ומלב"ן. אלה יכולים להיות בגדים משומשים ודברים מיוחדים למוסדות ויצ"ו ומלב"ן.

הסכמים בינממשלתיים שיש לממשלת ישראל עם מדינות אחרות, כגון - הסכם השלומים שמדי שנה אנו מקבלים 250 מליון מרקים, שתמורתם היא 70 מליון דולר, ומלווים שאנו מקווים לקבל מממשלת ארצות הברית. בשנה הבאה אנו מקווים לקבל 35 מליון לירות במסגרת העודפים ו-27 מליון לירות סיוע ישיר; מלוות מיוחדים שהמדינה מקווה לקבל מממשלת צרפת ומאגזים בנק בסכום של 27 מליון דולר, נרשמו בסעיף 13 כמלוות מיוחדים.

אשר לתקציב ההוצאות, הוא חולק השנה לשם גוהיות הרישום של רשיונות היבוא ל-6 קבוצות עיקריות. בקבוצה הראשונה נרשמו כל השירותים, כולל בטחון, שהמדינה מוציאה במטבע חוץ; שירותי הובלה, שירותים של קניות משרדי הממשלה וכו'. בסעיף תצרוכת, כבשנים קודמות כן גם השנה, הסעיפים מחולקים לפי הקבוצות העיקריות של דלק, חמרים הזקוקים להחזקה ותיקונים, שירותי חנוך ובריאות, הוצאה למזון, חמרי גלם לייצור חקלאי וחמרי גלם לייצור תעשייתי. מתוך סך כל הסכומים המופיעים לתצרוכת הורדנו 14 מליון דולר על חשבון השקעות; ייבוא לשם יצוא באותם מוצרים שהמדינה מביאה כדי לייצר לשם ייצוא; השקעות שהמדינה מקווה לעשות בשנה הבאה במטבע חוץ, זה הקומפוטצט של הדולרים בתוך כל ההשקעות שהמדינה מבצעת. אנו מקווים שיהיו לנו 140 מליון דולר להשקעות. מתכות ועץ ייחדנו בקבוצה נפרדת לגבי שיטת הוצאות רשיונות יבוא.

ברזרבה רשמנו סעיף של הגדלת מלאי בסכום של 22 מליון דולר; לתשלום חובות - 25 מליון דולר ורזרבה כללית - 5,5 מליון דולר.

אני רוצה לומר, שתקציב ההוצאות הוא למעשה תכנית רשיונות היבוא שהמדינה מוציאה במשך השנה למטרות שונות. יתכן שבדיעבר היבוא יהיה קטן יותר או גדול יותר מהסכום המשוער, כי אם השנה אנו מוציאים רשיון יבוא והוא מתבצע תוך השנה, הוא נרשם במסטיסטיקה של היבוא של שנה זו. אם הוא מתבצע מאוחר יותר, הוא נרשם במסטיסטיקה של היבוא של השנה הבאה.

אנו רשמנו בצד ההוצאה סכום של 22 מליון דולר מאחר שאנשינו בושנינגטון, המנהלים את המ"מ עם ממשלת ארצות הברית, תבעו לרשום בצד ההכנסה את הסכומים 35 ו-27 מליון דולר. במידה ונקבל סכומים אלה, המלאי החקלאי יגדל ב-22 מליון דולר; ובמידה ולא נקבל - לא רצינו לעשות מראש גרעון. אם נוריד סכום זה של 22 מליון דולר נמצא שתקציב של מטבע חוץ של השנה הקרובה הוא קטן מהתקציב של אשתקד ב-2 מליון דולר.

ועתה ברצוני להסביר מה הם השנויים שחלו בתקציב זה בהשוואה לתקציב הקודם, ומה הם הגורמים לשנויים אלה. האומדן של השנה גדול מהאומדן של אשתקד בצד ההכנסה בסכום של 22 מליון דולר בערך. בצד ההכנסה חלו גם הגדלות וגם הקטנות. אומדן הייצוא יהיה ב-30 מליון לירות גדול מזה שהיה אשתקד.

פ. חזני: האם התאמת האומדן של אשתקד?

ד"ר גוטליב: מבחינת השנה התקציבית, אין זה ברור עדיין. אבל מבחינת השנה הקלנדרית הגיע ייצוא הסחורות ל-134,2 מליון דולר, כי ההכנסות מייצוא ההדרים היו מעל למקווה. ואין ספק שאומדן זה היה שמרני מאוד.

ש. סורוקר: אנו מעריכים שאומדן ההכנסות של תקציב לשנת 1958/59 בהתאם למה שאנו יודעים ומצפים הוא ריאלי. בדרך כלל אנו נמנעים מלתקצב מלוות לזמן קצר. מלוות לזמן קצר איננו כוללים בתקציב מטבע חוץ. 27 מליון לירות עליהם אנו יודעים היום, למרות שמלווה הבנק לייבוא ויצוא אושר בסכום של 27 מליון לירות, בשנת תקציב זו נוכל להשתמש רק ב-13,5 מליון דולר.

ההכנסה גדלה בייצוא הסמוי ב-12 מליון דולר. אומדן העברות אישיות ופצויים מגרמניה גדל ב-25 מליון דולר. אנו מקווים שהשנה נקבל קצת יותר מהאומדן שנקבע. בסוף שנת התקציב 1957/58 נכנסו כ-70 מליון דולר מפצויים והעברות אישיות במקום 50 מליון דולר באומדן. באומדן המענק והעודפים רשמנו 12 מליון דולר יותר; העברת מתנות - 3 מליון דולר. לעומת זאת הוקטן אומדן השילומים, כי לפי חשבונות השלומים הוצאנו רשיונות היבוא שנה קודם לכן. כן הוקטן אומדן ההכנסות ממוסדות ב-20 מליון לירות. אנו חושבים שתחול ירידה גם בהכנסות ממלווה הפיתוח. ומשום כך הוקטן האומדן ב-5 מליון דולר במלווים מיוחדים שאשתקד כללנו בהם 58 מליון דולר, כי חלקנו את תקציב ההוצאה לשני חלקים: תקציב א' ותקציב ב'. תקציב ב' הסתכם ב-58 מליון דולר לסוגי סחורות שהן בדרגת עדיפות יותר נמוכה ומותנים בקבלת אותם מלוות.

השנויים שחלו בצד ההוצאה הם: חובות שהמדינה צריכה לשם בשנה הבאה - 100 מליון דולר. אנו מקבלים לקבל חובות חדשים, כפי שראיתם בצד ההכנסה. לעומת זאת אנו מקווים לשלם 25 מליון דולר חובות לזמן ארוך שאנו חייבים לשלם. כך שאנו חושבים שמצבת החובות של המדינה, על ידי תקציב זה לא תשתנה, פרט למלווה העצמאות. בשנים קודמות נשתנתה מצבת החובות מדי שנה בשנה. ב-31.3.53 עמד החוב שלנו על סכום של 397,3 מליון דולר; בשנת 1954 - לא גדל החוב; בשנת 1955 - עמד החוב על 425 מליון דולר; ב-1956 הוא גדל ב-50 מליון דולר ועלה ל-475 מליון דולר וב-1957 עמד החוב על 532 מליון דולר ובסוף אותה שנה - עמד החוב על סכום של 560 מליון דולר.

חובות המדינה במטבע חוץ - לא כולל מלווה העצמאות - בסוף 1953 הגיעו ל-280 מליון דולר; ב-1954 ירדו ל-263 מליון דולר; בסוף 1955 ירדו ל-248 מליון דולר וב-1956 עלו ל-261 מליון דולר; ב-1957 עלו ב-10 מליון דולר, ובדצמבר שנה שעברה הגיעו ל-278 מליון דולר.

לפי האומדן ההשפעה של התקציב על מצבת החובות של המדינה, לא תוכר; היינו, אנו חושבים שהתקציב לא ישנה מצבת החובות. השנה הבאה לא תביא בעקבותיה גידול החוב של המשק הישראלי, פרט למעייף של מלווה הפתוח שאנו מקווים לקבל.

ד"ר גוטליב: מצבת החובות לא תגדל במידה ניכרת בהשפעת מלווה הפתוח. אתם יודעים שאנו קונים אגרות בלירות ישראליות. בשנים האחרונות הגענו לסכום של 11 מליון לירות שהועבר בלירות. אם אם נמכור אגרות בחמשים מליון דולר, מצבת החובות תגדל רק ב-40 מליון דולר.

מר סורוקר: מלווה העצמאות בשנת 1951 ב-48 מליון דולר; בשנת 1952 - 47 מליון דולר; 1953 - 39 מליון דולר. בסך הכל מכרנו אגרות ב-145,5 מליון דולר. ובמשך השנים פדינו אגרות בסכום של 32 מליון דולר. כך שהחוב שלנו ל-31.12.57 הסתכם ב-112,7 מליון דולר.

אגרות מלווה הפתוח מכרנו ב-1954 - 30 מליון דולר, ב-1955 - 41 מליון דולר; ב-1956 - 53 מליון דולר; ב-1957 - 51 מליון דולר, בסך הכל - 175 מליון דולר; פדינו אגרות בסכום של 15 מליון דולר. יתרת החוב היא כ-160 מליון דולר. יוצא אפוא שמהסכום הכולל של שני המלוות שמכרנו בסכום של 320 מליון דולר, עד 31.12.57 פדינו 47 מליון דולר, ויתרת החוב מסתכמת ב-271 מליון דולר.

השנתיים העיקריים שחלו השנה בתקציב ההוצאות בהשוואה לאשתקד הם: השירותים גדלו מ-25,6 מליון דולר ל-30 מליון דולר; סעיף התצרוכה הוקטן ב-14 מליון דולר; הסעיף יבוא לשם יצוא גדל, מכיוון שאומדן היצוא גדל ב-12,5 מליון דולר, מ-67 ל-79 מליון דולר. אומדן ההשקעות קטן ב-26 מליון דולר, אבל בדיעבד נשארו ההשקעות באותה רמה, כי כאן מהווים גורם משפיע רשיונות היבוא. אם רשיון היבוא עבור תחנת החשמל בחיפה הוצא בשנה הקודמת, והוא מסתכם ב-20 מליון דולר, זה משפיע מיד על ההשוואה התקציבית. האזרבה לתשלום חובות והגדלת המלאי גדלה ב-44,5 מליון דולר. למעשה הגידול העיקרי הוא באותם 25 מליון דולר לתשלום חובות שלא היו בשנה שעברה.

מגמות הגידול נובעות מהגידול הטבעי של האוכלוסיה; מגמות ההקטנה נובעות מהשנויים במחירים הבינלאומיים ומהגידול באספקה המקומית. האוכלוסיה תגדל בערך ב-6 אחוז. לפי החשבון התצרוכה היתה צריכה להגדיל את התקציב ב-12 מיליון דולר. הייצוא, שלפי האומדן גדל לפי הערך המוחלף שלו, היה צריך להגדיל את ההוצאה ב-11 מיליון דולר; הוצאות הספנות הישראלית - ב-4 מיליון דולר; הרבית והתמלוגים שאנו משלמים לכל מיני מפעלים - 3 מיליון דולר. יוצא איפוא שבתקציב זה ההגדלות הטבעיות בהשוואה לתקציב 1957/58 הן בסכום של 74 מיליון דולר. אולם בשנה זו ניכרות של הורדת מחירים. מגמה זו נובעת בעיקר מהירידה שחלה במחירי הדלק בהשוואה למחירים שהיו אשתקד, שהושפעו במידה ניכרת על-ידי מבצע סואץ. השנה חלה ירידה של 13 מיליון דולר בסעיף הדלק, שבחלקה הגדול נובעת מהרווח שאנו מפיקים מהובלת הדלק בצינור שלנו.

אחרי-כך רשמה מ.

מ. ש. סורוקר :

ירידת הכמויות תתבטא ב-4 מיליון בערך
אבסולוטי. זאת אומרת, לו היינו לוקחים
את סחורות 1957/58, מתרגמים לאותם המחירים, היינו מקבלים את התשובה
המדוייקת.

על-ידי הוזלת מחירי ההובלה ושימוש יתר
בצי הישראלי נחסוך כ-5 מיליון דולר. ייצור מקומי מוגבר יחסוך לנו
5 מיליון דולר, ומעיף האיזון שהזכרתי קודם, אותם 25 מיליון דולר
השקעות, כך שההקטנות שחלו עקב כל הגורמים מסתכמות ב-52 מיליון דולר
לעומת הגדלה ב-74 מיליון דולר. זה בותן לנו את הגידול ב-22 מיליון
דולר, מ-565 מיליון ל-587 מיליון דולר.

אם אנחנו רוצים לנתח במקצת את ההתפתחות
של תקציבי מטבע חוץ בשנים האחרונות וההתפתחות של המשק כפי שאנו רואים
אותו מהתקציבים האלה והצרכים שהמשק שואב במטבע חוץ - נחלק לרגע את
ההכנסה של המשק הישראלי לשלושה סוגים, ונראה מה קרה בשנים האחרונות.
נבדיל בין הכנסה עצמית - ואני חייב להדגיש שאנני רואה את הפיצויים
האישיים של תושבי מדינת-ישראל כהכנסה עצמית (אפשר גם להוציא זאת ולעשות
חשבון אחר), ההכנסה מיהדות התפוצות - מה שאנחנו מקבלים דרך המגביות,
המוסדות וכדומה, והכנסות מהסכמים בין-ממשלתיים, שאנחנו מקבלים מהמדינות
השונות, מילווה צרפתי, בנקים וכו'.

אם אני לוקח את ההנחה הראשונה שלי, שאני
כולל את הפיצויים האישיים, אנחנו מגיעים לכך שבשנת התקציב 1952/53
קיבלנו מסקור זה בערך כ-25% מכלל ההכנסה שלנו, כלומר כ-65 מיליון דולר
מתוך 257 מיליון. מסקור זה קיבלנו או אנחנו מקווים לקבל לפי האומדן של
1958/59 - כ-52.5%, 308 מיליון מתוך 587 מיליון, או אם נתקן את התיקון של
הזה של פיצויים אישיים, אז נקבל בערך כ-230 מיליון דולר מתוך 587 מיליון.
שזה בערך 40%, בהשוואה ל-25% בשנת 1952/53.

מיהדות התפוצות נקבל, בהשוואה ל-34% בשנת
1952/53 - וכאן חלה ירידה מתמדת בענין זה - נקבל רק 120 מיליון דולר
שמהווים 20% בשנת 1958/59. כאן יש מגמה בולטת של ירידה.

המוסדות ממשלתיים ומהסכמים בין-ממשלתיים,
לעומת 102 מיליון דולר בשנת 1952/53, שהיוו בערך 40%, נקבל ב-1958/59
109-160 מיליון דולר, המהווים בערך כ-27%. זאת אומרת שיש מגמה לכיסוי
חלק גדול והולך מהצרכים שלנו במטבע חוץ על-ידי ייצור מקומי.

לא יהיה נכון להתרשם מהמספרים האבסולוטיים
ואפילו מהאחוזים שהזכרתי, בלי שנתקן את המספרים בהשוואה לאוכלוסייה הגדלה
והולכת באותן השנים. ניסיתי לתקן את המספרים לפי מספר התושבים שהיו
במשק הישראלי במשך השנים, ולבדוק איזה אחוז מהווה ההכנסה העצמית לגולגולת
מסך הכל ההכנסה שעומד לרשות המשק הישראלי במשך השנים האלה. גם כאן יש
מגמה של עליה, בערך מ-25% הכנסה עצמית ממוצעת לגולגולת, מסך הכל ההכנסות
לגולגולת ב-1952/53, באופן מתמיד וגדל, פרט לעמידה על המקום באותן
השנים, מ-1955 עד 1957, שאז היו הוצאות בסחון גדולה, עמידה בסביבות
4.2%. ולפי האומדן השנה אנחנו מגיעים בערך ל-40% בלי הפיצויים האישיים,
ל-53% עם הפיצויים האישיים.

ברור שמתוך המספרים האלה אפשר ללמוד על
הגרעון השוטף המצטבר מדי שנה לפי תקציב מטבע חוץ, ואם ניקח את
המספרים של התקציב, מתוך סך הכל ההוצאה שהוצאנו למטרות השונות, נוריד
את סך הכל ההכנסה שאנחנו מקבלים באופן עצמאי, ונוריד מזה אפילו את
הוצאות הבטחון - אנחנו רואים מגמה של ירידה אטית עד שנת 1956/57, כי
יש כאן האפקט של היצוא, ירידה בגרעון השוטף, ובאומדן של השנה הבאה -
מאחר שיש גידול רציני ביצוא - הגרעון הזה ירד בערך לסביבות 110,
ואם נתקן את זה במספרי הפיצויים האישיים, נראה שהגרעון עומד פחות או
יותר על אותה רמה בסביבות 130 מיליון דולר מדי שנה בשנה. אלה אותן
ההוצאות שהמשק מוציא, בלי השקעה, לצרכי קצטו. סכום זה חסר לנו על-מנת
לקיים את הדברים שאנחנו צריכים לצרכי תצרוכת שוטפת, יצוא ולצרכי הבלאי
השוטף.

אם נסתכל לרגע בתמונה שבאה לידי ביטוי על התפתחות ההוצאות שלנו במסבוע חוץ - כשאני מחלק אותם לסוגי הוצאה: תצרוכת, יצוא, השקעות, והוצאה להשקעות - וכאן אני בודדתי את הבלאי והשקעה נקיה - נראה איך התפתחה ההוצאה במשך השנים האלה, ומה חל בהוצאה זו מבחינת מסבוע חוץ.

ב-1952/53 ההוצאה שלנו במסבוע חוץ הסתכמה בערך ב-246 מיליון דולר. היא חולקה בצורה שלתצרוכת הוצאנו באותה שנה כ-173 מיליון דולר שהיו כ-30%; הוצאנו כ-70% מהתקציב לתצרוכת, 12% ליצוא, להשקעות חדשות נקיות הוצאנו כ-10%, ולבלאי עבור חידוש של אותו מסך שהיה לנו אז - כ-8%. אם ניקח את שנת 1958/59 לפי האומדן, נמצא שלתצרוכת אנו מוציאים כ-59% בהשוואה לאותם ה-70%; הוצאות לשם יצוא גדלו לסביבות 15% במקום 12%. ההוצאה להשקעות מסך הכל התקציב הסתכמה ב-26% בהשוואה ל-17.5%. היא חולקה בערך כ-12.2% עבור בלאי בהשוואה ל-8.2%, כי המסך גדל והיה צורך לחשב סכומים יותר גדולים, וגידול של 5% של השקעה נקיה.

ובכן זאת היא המגמה בתקציבים, פרט לתקציבים של השנים 1955-1957.

אם נסתכל באומדן של הערך המוחלף לסוגי היצוא השונים, נראה שהירידה של הערך המוחלף היא מ-40.4% ל-39.7%. כי הגידול האבסולוטי גרם לירידה הזאת. אם ניקח את תקציב 1957/58, נראה שאז אחוז הערך המוחלף היה 44%. ההשפעה העיקרית היא בעיקר מגידול פרי-הדר.

מסרתי לכם פחות או יותר סקירה על מצבת החובות, וניסיתי לתת לכם תמונה על חלוקת החובות שלנו למשך השנים הקרובות, וכן בצורה כללית ומסכמת מה שהוגש לכם בתור תקציב מסבוע חוץ.

הינר י. גורי: יש לי שאלה אחת להבהרת נקודה אחת שבשבילי היא סתומה. אמרת שבצטרך לשלם 100 מיליון דולר חובות, בשעה שבפרק האחרון אנחנו רואים שרשום סכום של 25 מיליון דולר. מסתבר שכל השאר, 75 מיליון, מפוזרים בין סעיפים שונים של התקציב. אם כך - אין זה מסקף את התמונה הנכונה.

מר ש. סורוסק: תקציב מסבוע חוץ מראה רק בכמה אנחנו חושבים להקטין את החובות באופן אבסולוטי. סתוך ה-100 מיליון דולר אנחנו חושבים להמשיך ולגלגל. אין זה אומר שהחובות יגדלו ב-25 מיליון דולר.

ד"ר גוטליב: לפי הביתוח הזה נראה כאילו אנחנו נישאר באותו המצב, אולם למעשה המצב יוטב. הוא גם הוטב השנה בהשוואה לשנה שעברה. אם ניקח את מצבת החובות ל-1958 ונשווה אותה ל-1957, נראה שבלי הבורגס אנחנו עומדים באותו שיעור חובות. אבל במרץ 1957 היתה לנו הצטברות של חובות לזמן קצר. במשך השנה ירדו החובות לזמן קצר בלמעלה מ-10 מיליון דולר. בשנה הבאה נקצץ בחובות לא נוחים, של ריבית גבוהה לזמן קצר.

י. בדר: האם אפשר לקבל איזה לוח לגבי התפתחות המספרים האלה בעשור, או לפחות לגבי אותן השנים שבהן החשבונות של הממשלה נעשו יותר תקינים.

איך אתם בונים הערכה זו למעשה? האם אתם קובעים לכם קודם כל מסגרת מספרים כללית ואחר כך יורדים לפרטים, ואולי אחר כך חוזרים לאיזה תיקונים, או שכל המבנה הזה בא באופן סקרי מן הפרטים, או אולי לגבי פרטים מסויימים כך ולגבי פרטים אחרים?

אולי אפשר לגבל גם רשימת חובות. לגבי חובות יש קושי. יש חומר שמרוכז לפי שנת תקציב ויש חומר שמרוכז לפי שנת לוח; יש חומר שהוא בלירות ויש חומר שמופיע בדולרים.

האם אומדן ההכנסות לשנת 1957/58 הוא אומדן מקורי או מתוקן, ואם הוא מתוקן - איך הוא מתוקן. אני רואה ש-58 מיליון דולר נעלמו.

הם מופיעים בסעיף 13, מילדות מיוחדים - 68 מיליון דולר. ד"ר גוטליב:

לגבי הוצאות, יש טור אחד - רשות מוסמכת. מבחינה כלכלית אין זה מעניין, אבל מבחינה אדמיניסטרטיבית פוליטית זה מעניין, מי בעצם שולט על הרשיונות ועל ההקצנות.

מהי בדיוק המשמעות של הפחתות?

החרדה שלי היא בעיקר לתחזית הכלכלית שאותה אפשר למצוא מהספרים האלה לאחר ניתוחם לצורך מטרה זו. ניסיתי לעשות פה חשבון קטן. כל היצוא שלנו של 216 מיליון מתחלק ל-150 מיליון יצוא סחורות ו-50 מיליון יצוא סמרי וכדומה. לבציה יצוא הסמרי לא מצאתי את החישוב המדוייק.

(אחר כך רשמה ע.ע.)

י. ספיר: (המשך)

בדף 85 יש רשימה של הערך המוסף נטו, שלפיה הייצוא של כמה סעיפים בעלי הערך המוסף הגבוה, הכוללים את כל התוצרת החקלאית, אשלג, פוספטים ונולים, מסתכמים ב-80 מיליון דולר ונותנים ערך מוסף של 50 מיליון דולר, כל שאר הסעיפים מסתכמים ב-90 מיליון דולר ונותנים ערך מוסף של 30 מיליון דולר, יוצא איפוא, שאת הסכום הגדול ביותר באופן אבסולוטי של הערך המוסף אנו מקבלים בפועל מכמה סעיפים שברובם הם תוצרת חקלאית.

היות ואין לי מספרים על הייצוא הסמוי, קשה לי

לערוך חישובים והשוואות.

ש. סורוקר:

לגבי הייצוא הסמוי יש עדיין מחלוקת בחישוב הערך המוסף, אנשי המפנות, למשל, טוענים כי כל ההכנסה מספנות היא ערך מוסף, שאילו לא הספנות העברית היה צורך לשלם את כל הוצאות ההובלה במטבע זר.

י. ספיר:

יש לציין כי מתוך הייצוא בסכום של 216 מיליון דולר מהווה המשק הממשלתי פחות מ-7%.

מה שמעניין אותי בעיקר איננו המצב של השנה הזאת, אלא כל ההתפתחות שממנה נוכל ללמוד על העתיד, האם בהתפתחות המשק ב-5-6 השנים האחרונות יש משום פתרון אפשרי, נראה לעין, הדרגתי, לגבי העמידה? אנו יכולים לדעת, פחות או יותר, מה עלינו לצפות בשטח התוצרת החקלאית, כי זהו אחד השטחים הניתנים לתחזית. מה בותן הייצוא למשק הישראלי, איך משתקף הייצוא המקומי לצורך תצרוכת מקומית בחסכון בייבוא? - לאור הנתונים האלה נוכל לקבוע תחזית לעתיד, אם אנו רוצים לתכנן את הייצוא לשם ייצוא, עלינו ללמוד מתוך המספרים של העבר, לאור הנסיון של השנים האחרונות, מה אתם מיישעים כדי להחיש את חהליך צמצום הפער של הגרעון? מה הן המסקנות, למשל, בשטח ההדרים?

לגבי העברת הון ופיצויים, אני גורס שלשימוש

בכספים אלה יש השפעה גדולה על המשק, אולי יותר מאשר אותם הכספים הנכנסים בצנורות מרוכזים של הסוכנות, "הדסה" ועוד, כי חלק ניכר מכספים אלה הולכים לצרכים אישיים בלבד, בעוד שכספי הסוודות מופנים בעיקר להשקעות, האם יש אינפורמציה לכמה יחידות מחלק הסכום הזה של 92 מיליון דולר, מי מקבל אותם, איזה סכומים מקבל כל אחד ולמה הם משמשים? כמה זמן אפשר עוד לצפות להמשך קבלת הכספים האלה בהיקף הנוכחי?

היור' י. גורי:

יכולות להיות שתי שיטות לדיון בתקציב מטבע חוץ: אפשר לדון בתקציב המוצע לשנת 1958/9, סיכויי ההכנסה וההוצאה והשגות על הצעת האוצר, מבלי לקיים ויכוח כללי על המשק הישראלי, ואפשר לקיים על רקע הדיון בתקציב מטבע חוץ דיון כללי על המשק הישראלי וכיוונו, ואז מתעוררות בעיות שונות, לדעתי, היה יעיל יותר להפריד בין שני הדברים, אולם הדבר נתון להחלטת הוועדה.

א. כהן:

כיצד אתם קובעים את ההוצאות לכל השנה? כיצד קובעים את גידול השימוש במצרכים מסויימים, לפי בקשות לייבוא שהוגשו בתחילת השנה, לפי גידול התצרוכת?

אשר לפרק ששמו ייבוא לשם ייצוא, אנו יודעים שיש

מרחק זמן בין מתן רשיונות הייבוא לבין ביצוע הייצוא, האם יש פיקוח על כך שהייצוא יבוצע?

הייתי רוצה לפרק את החוב הכללי כולל לדעת באיזה מצב אנו נמצאים.

ש. דיין:

סך-הכל של חובנו מגיע ל-568 מיליון דולר, כולל אגרות העצמאות והפיתוח, ומאחר שיש תקווה להמשיך במכירת האגרות גם להבא, הווה אומר שיש לנו חוב של 278 מיליון דולר בלבד, אם נוריד את 40 מיליון הדולר של הקונסילידציה, שאיננו חוב שלנו, נשארים רק 238 מיליון דולר.

בתוך 568 מיליון דולר יש, בערך, כ-40 מיליון דולר התחייבויות על תנאי וב-50 מיליון דולר חובות בטחון,

ש. סרוקר:

אם להוריד גם סכום זה, שאנו רואה אותו כהוצאה לדבר שסחוף לגדר הטבע, נשאר חוב של פחות מ-200 מיליון דולר. הווה אומר שחובנו שנה שנה אינו עולה על 10-20 מיליון דולר בקירוב, אם זהו המצב, אין הוא מפחיד אותי.

ש. דיין:

נאמר כי 59% סכלל ההוצאה היא לתצרוכת, האם

זה יותר מאשר בשנה שעברה?

האחוז הולך ויורד.

ש. סרוקר:

הווה אומר כי כל כמה שאנו מפתחים את משקנו, קטן אחוז התצרוכת בהוצאה הכללית, וזה סימן

ש. דיין:

מעורר.

אני שומע ממומחים כי בעוד 5 שנים יגדל ייצואנו בהדרים פי 2, אם הייצוא גם בענפים אחרים יגדל במסדרים כאלה, אנו נמצאים במצב לא רע.

האם אנשי משרד האוצר מאשרים את הנחותי?

(הישיבה ננעלה בשעה 11.00)